Медийна грамотност в действие

Пропагандни техники, когнитивни изкривявания и манипулация. ИИ-генерирано съдържание – дийпфейк, синтетичен текст, клонирани гласове.

преподаваме.bg | Yettel.

8 - 12 клас

преподаваме.bg

Истинско или генерирано с ИИ?

Ще разгледаме няколко примера на истинско и генерирано с ИИ съдържание. Можете ли да познаете кое е генерирано?

Гласуваме с вдигане на ръка

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

Източник: BBC.com | Getty (Real images) and Nightingale (AI images)

преподаваме.bg

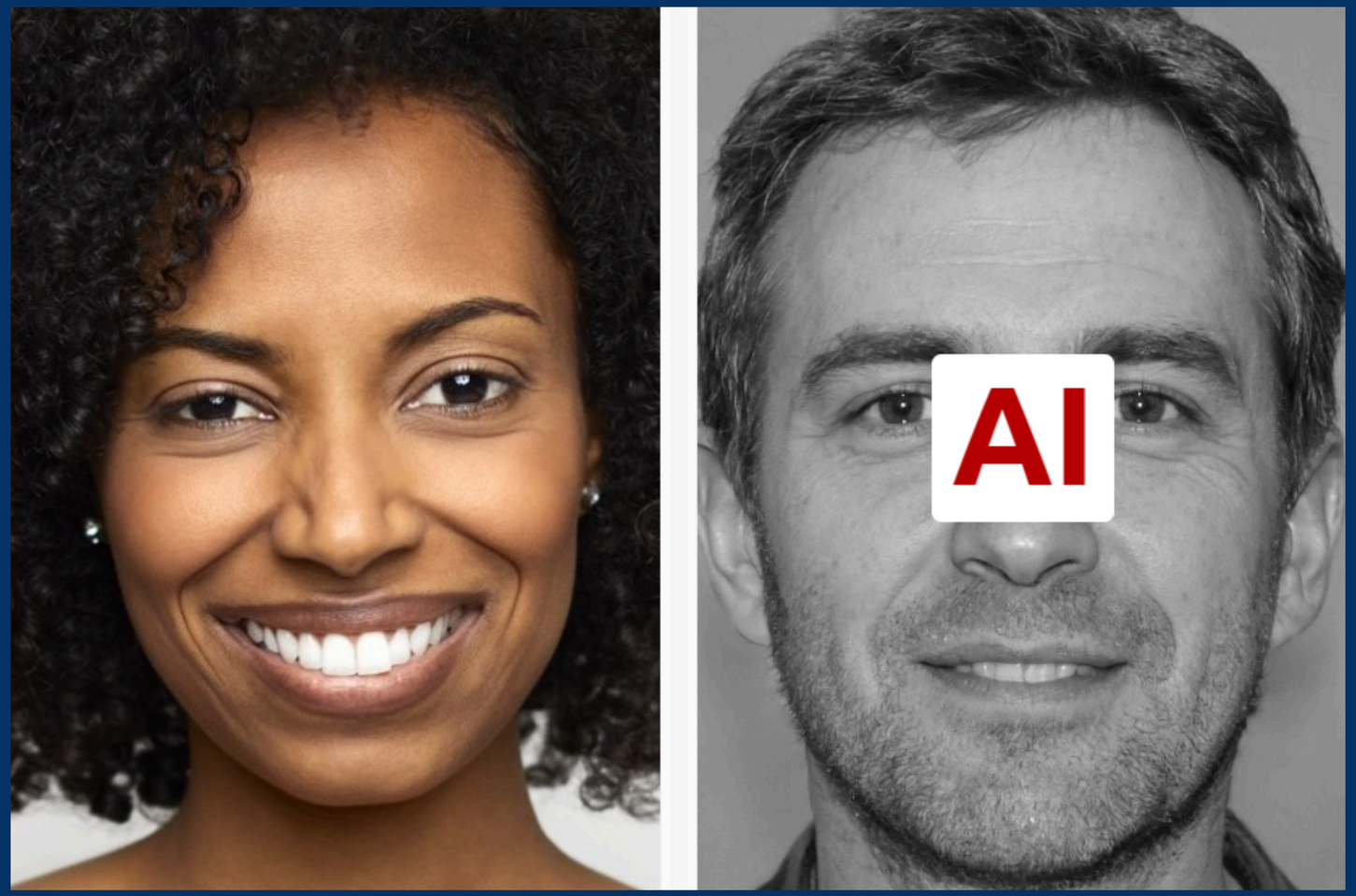

Източник: BBC.com | Getty (Real images) and Nightingale (AI images)

Източник: BBC.com | Getty (Real images) and Nightingale (AI images)

преподаваме.bg

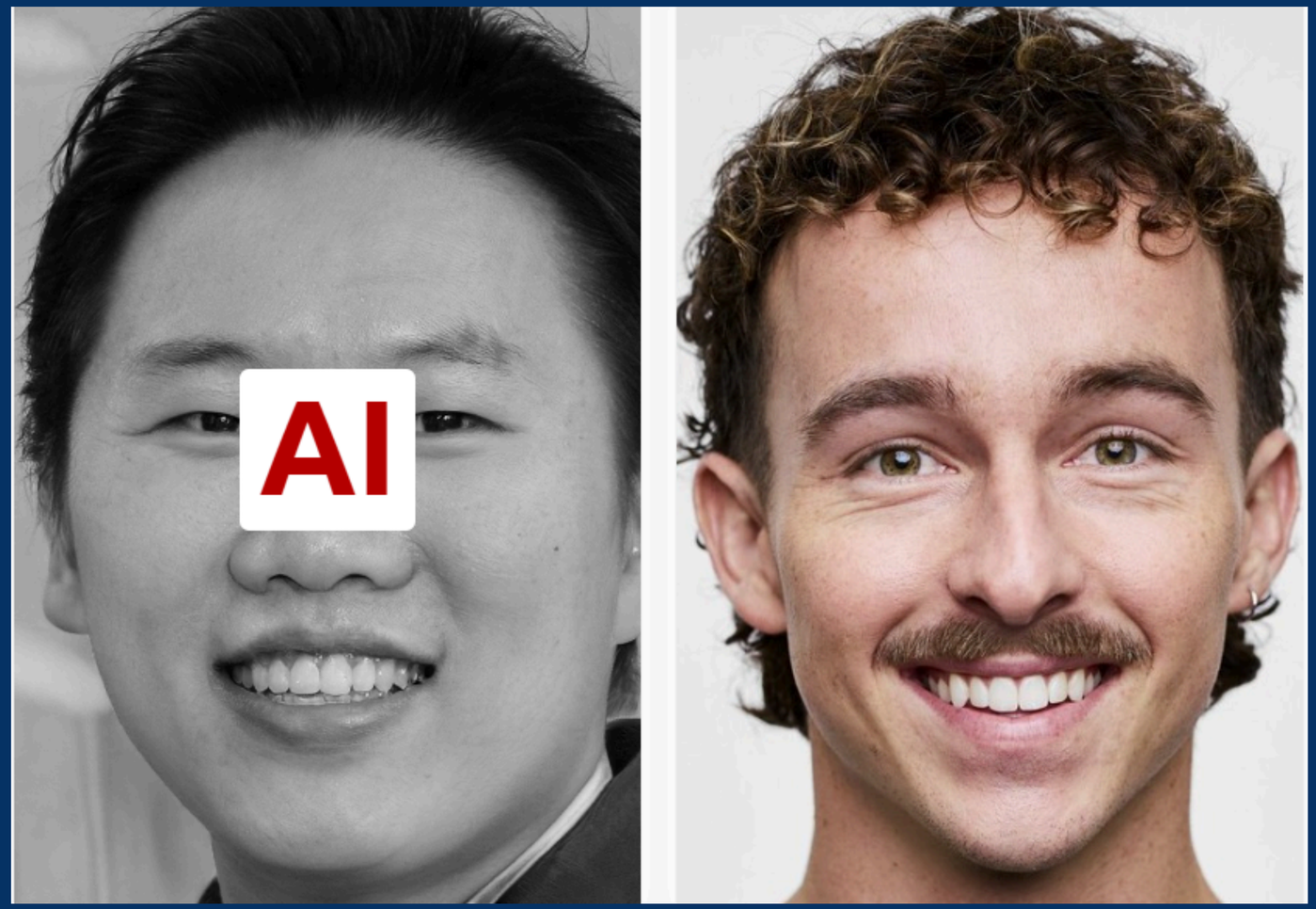

Източник: BBC.com | Getty (Real images) and Nightingale (AI images)

преподаваме.bg

Източник: BBC.com | Getty (Real images) and Nightingale (AI images)

преподаваме.bg

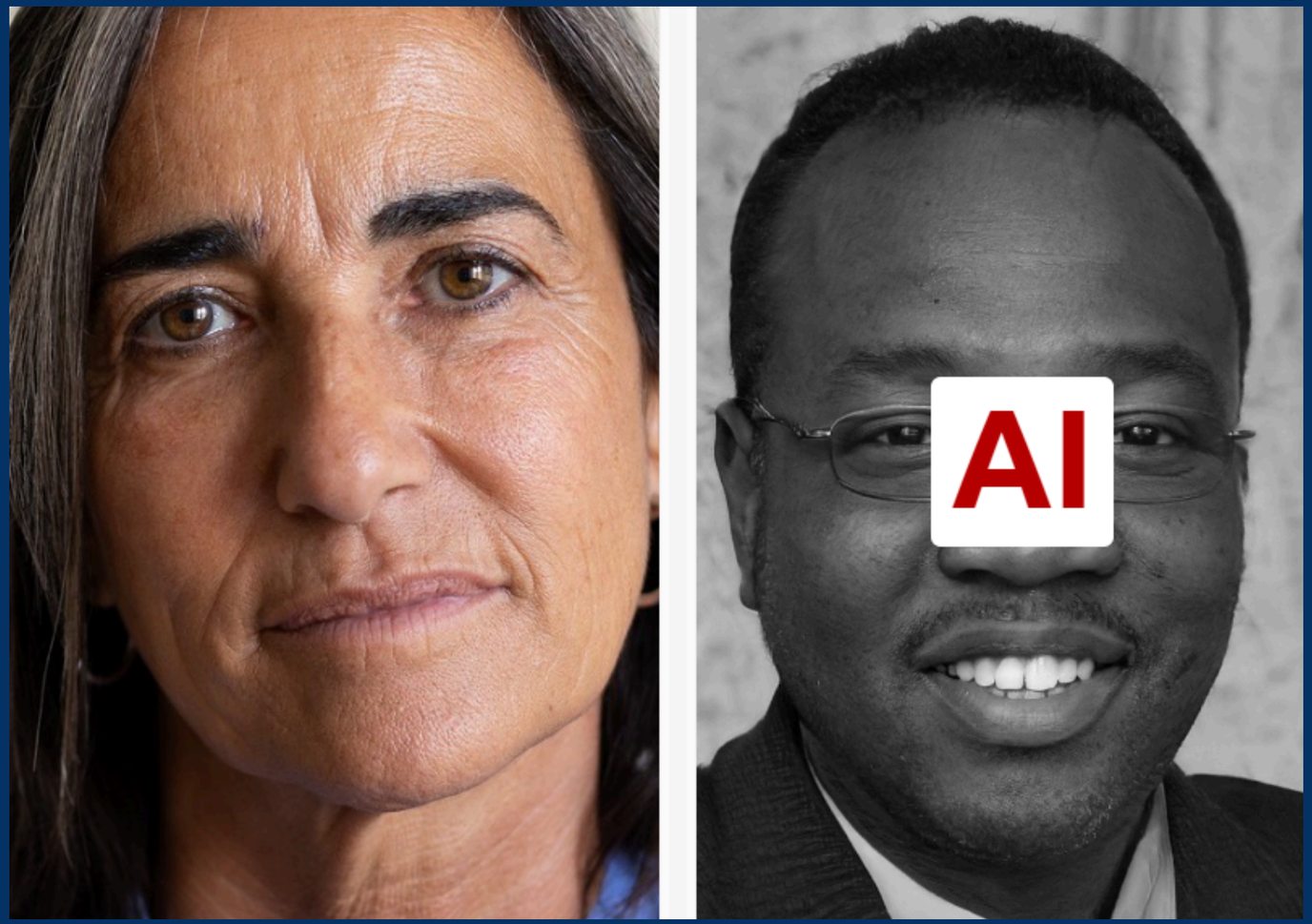

Източник: BBC.com | Getty (Real images) and Nightingale (AI images)

преподаваме.bg

Източник: CBC News National - примерите са от 15 до 45 секунда

преподаваме.bg

Става все по-трудно да разпознаем генерираното от истинското съдържание.

Затова днес ще учим за манипулацията и как и защо това съдържание може да ни влияе

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

Инструкция:

- Разделяте се на три групи.
- Всяка група получава работен лист с описание на един тип манипулация.
- Прочетете го внимателно.
- След това опитайте да намерите по един пример от реалния живот.
- Имате 5 минути за работа.
- После – 90 секунди да обясните темата на класа.

преподаваме.bg

Манипулацията работи, когато не я осъзнаваме.

А вие вече знаете доста начини, по които можете да я различите.

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

90 секунди за споделяне от Всяка група

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

Група 1: КОГНИТИВНИ ИЗКРИВЯВАНИЯ

Преки пътища на мозъка, които манипулацията използва

Понятие	Същност
Потвърдително пристрастие	Вярваме на информация, която потвърждава убежденията ни
Ефект на ореола	Харесваме ли някого, вярваме на всичко, което казва
Ефект на тълпата	„Щом всички споделят – сигурно е вярно"
Пристрастие към авторитета	По-лесно вярваме на уверено звучащото
Ефект на котвата	Първото твърдение оцветява всичко следващо

преподаваме.bg

Група 2: ПРОПАГАНДНИ ТЕХНИКИ

Конкретни похвати за заобикаляне на критичното мислене

Техника	Как работи
Апел към страха	Страхът блокира анализа
Фалшива дилема	Само две крайности – нюансите изчезват
Емоционален език	Силни думи → силна реакция → без мислене
Повторение	Познатото звучи истинско
Слагане на етикети	Думи вместо аргументи
Апел към авторитет	Позоваване без реален контекст

преподаваме.bg

Група 3: ИИ-ГЕНЕРИРАНО СЪДЪРЖАНИЕ

Нови форми на манипулация, достъпни за всекиго

Тип	Какво е
Дийпфейк	Видео/аудио/изображение с реален човек в измислена ситуация
Синтетичен текст	Статии и коментари, написани от ИИ
Клониран глас	Копие на реален глас от кратък запис
Астротърфинг	Изкуствена масова подкрепа чрез генерирани профили

преподаваме.bg

След като вече знаете видове манипулации, е време да ги откриете

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

Инструкция:

- Разделяте се на 6 групи.
- Всяка група получава по два медийни примера – от социалните мрежи, в имейли, в коментари.
- За всеки пример открийте техниките, изкривяванията и конкретните думи за манипулация.
- Използвайте речника от предишното упражнение.

- 15 минути за работа

Всяка група споделя само две неща:

- най-силната техника, която откри
- конкретната дума или изречение, които са сигналът

- 90 секунди на група

преподаваме.bg

Вече анализирахме манипулацията.
Сега ще създадем послание срещу нея.

Но не за всички, а за конкретна аудитория.

И това е разликата между добра кампания и плакат с надпис: „Не вярвайте на фалшиви новини."

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

Защо ще работим за различни аудитории?

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

Манипулацията не работи еднакво за всички. 5-годишното дете е уязвимо към различни техники от баба ви. Учителят – към различни от съученика ви.

Вашата задача е да разберете коя техника е най-опасна за вашата аудитория – и да й обясните точно нея, по начин, по който ще я разбере.

преподаваме.bg

Послание на кампанията:

Ние сме поколението, което отказва да бъде манипулирано.

Адаптирате го към вашата аудитория.

преподаваме.bg

Инструкция:

- Използвате работния лист, за да структурирате кампанията си.
- Всяка група разработва кампания за своята аудитория.
- Може да направите дигитална или офлайн кампания.

- 30 минути за работа.

преподаваме.bg

90 секунди за споделяне от Всяка група

Най-голямата платформа с практични и качествени обучения и ресурси за учители и директори

преподаваме.bg

За финал:

Довършете изречението:

„След днес, когато видя нещо в социалните мрежи, ще...”

преподаваме.bg

**Манипулацията разчита на бързината.
Разчита на емоцията преди мисленето.**

Всяка пауза, всеки зададен въпрос, всяко проверено твърдение е противодействие.

**Вие вече знаете как да я различавате,
а това е началото.**

Благодаря!